

LES NOVETATS

Mil llibres i una rosa

El dia 23 d'abril, Sant Jordi, és encara la gran festa del llibre. Tots els editors llancen aquesta setmana una tongada de novetats al mercat. Heus ací una guia —extensa— que us podia conduir mínimament entre les piles d'obres que ja envaeixen aparadors i prestatges.

B. Doménech/A. Colomines/C. Vázquez/
D. Castillo

En les pàgines que segueixen hem intentat fer una guia de les novetats editorials que surten al carrer en aquestes dates en ocasió del Dia del Llibre. Si bé darrerament els editors han espaiat una mica durant tot l'any l'aparició de les novetats, Sant Jordi continua sent la gran festa del llibre.

No és fàcil orientar-se entre el munt de novetats que aquests dies omple les

llibreries, i més quan molts d'aquests llibres encara no s'han posat a la venda en el moment en què redactem aquestes ratlles.

Narrativa catalana

Sembla que cada any toca que hi hagi una «revelació» dins el món dels premis literaris.enguany, es diu **Maria Mercè Roca**, una escriptora de la qual es publiquen *Els arbres vençuts* (Proa), novel·la que va quedar finalista del premi Sant Jordi 1986 i *El present que*

m'acull (Destino), premi Josep Pla, 1986. Un autor que també n'ha guanyat molts, de premis, tot i que aquest any es presenta a la cita del Dia del Llibre amb una novel·la no guardonada, és **Vicenç Villatoro**, el director del programa «Trossos» de TV3, que publica *Entre Batalles* (Pòrtic).

Eumo, l'editorial de Vic especialitzada fins ara en textos pedagògics, inaugura per a aquesta ocasió, una col·lecció, «Narratives», els dos primers llibres de la qual són: *Sabates*

JORDI VICENT

A l'esquerra, Martí i Pol, Miquel Bauçà i Joaquim Carbó. A la dreta, Empar de Lanuza.

cions de la Magrana) de **Magí Roselló**, una novel·la d'acció trepidant.

Cal assenyalar també la publicació del volum col·lectiu *Crema de Maga*, un llibre editat per Laia com a homenatge a la llibreria Maga, incendiada el 13 de juliol de 1986 per un escamot d'extrema dreta. Han participat en aquest volum, entre altres: **Pep Albalnell**, **Jaume Fuster**, **Estanislau Torres**, **M. A. Oliver** i **Joan Brossa**.

En el terreny de la prosa no de ficció, cal mencionar, en primer lloc, el segon volum de les memòries de **Vicent Andrés Estellés**, *La parra boja*, continuació de *Tractat de les maduixes*, ambdós publicats per Empúries. *El plat preferit dels cucs* (Edicions 62) de **Pere Saborit i Codina** va obtenir el Premi Documenta 1986, un seguit d'històries mínimes i plenes d'humor. **Baltasar Porcel** ha editat a Edicions 62 *Els meus inèdits de Llorenç Villalonga*, que són els textos que Porcel conservava de la seva llarga relació amb l'autor de *Bearn*. Finalment, Editorial Empúries publica tota la correspondència entre **Joan Vinyoli** i **Miquel Martí Pol**, amb el títol de *Barcelona/Roda de Ter*.

De les traduccions

Si triar entre les novetats de narrativa catalana no és fàcil vista la quantitat de llibres publicats per aquestes dates, escollir entre les traduccions de novel·la estrangera que les editorials publiquen per Sant Jordi tampoc no és fàcil.

Editorial Edhasa ofereix als lectors la primera traducció catalana d'una obra de **Doris Lessing**: *La terrorista bona*, en versió de **Francesc Parcerisas** i **Ramon Barnils**. Edicions 62 proposa al públic diversos llibres: *L'imperi del sol*, de **J. G. Ballard**, una novel·la ambientada a Xangai durant la segona guerra mundial, la novel·la pòstuma de **Malcolm Lowry**, l'autor de *Sota el volcà*, *Ferry d'octubre a Gabriola*, la traducció d'un dels llibres fonamentals de **Vladimir Nabòkov**: *Ada o l'ardor*, i, finalment, *Si una nit d'hivern un viatger*, d'**Italo Calvino**.

De **J. R. R. Tolkien**, editorial Vicens Vives publica el segon volum d'*El senyor dels anells*, en el qual hi ha la continuació de les aventures de Frodo en terres de Mórdor. Editorial Pòrtic, en la nova col·lecció dirigida per **Pilar Rahola**, publica *Dues senyores discretes*, de **Jan Bowles**, i *L'home que mi-*

italianes, del locutor de ràdio **Rafael Vallbona**, un recull de contes brevíssims escrits amb la tècnica que s'utilitza per a realitzar videoclips, i *Balada de Florian*, de **Josep Grau i Jofre**, una novel·la ambientada en un poblet català en els anys que van del final de la guerra fins ara.

Editorial Columna publica *Cool=fresc*, una novel·leta, òpera prima, del valencià **Toni Cucarella**, que pretén ser un èxit com el que va assolir l'any passat la mateixa editorial amb *Amorrada al piló*, de **Maria Jaén**. També d'un autor valencià, **Manuel Joan i Arinyó**, acaba de publicar-se una novel·la, *Plena d'alegria de viure*, que pel títol sembla voler aprofitar l'èxit que varen tenir fa uns anys *Els Quaderns d'en Marc*.

Joaquim Carbó, conegut sobretot per les seves obres per al públic juvenil, ha publicat dins 3i4 *S'ha acabat el*

bròquil, una novel·la per a adults. *La guerra secreta de Ramon Mercader* (Edicions de la Magrana) és una nova aportació al gènere de la novel·la històrico-documental del mallorquí **Miquel Ferrà** (un autor que també ha guanyat tots els premis). *Terra de crims* (Editorial Laia), de **Valerià Pujol**, és una nova experiència narrativa de l'autor d'*Els conys saborosos*. Una de les novetats més sorprenents d'aquest Sant Jordi és la publicació de la primera novel·la de **Pau Riba**, *Ena* (Edicions dels Quaderns Crema).

Dins el camp en auge de la novel·la policíaca, cal assenyalar la publicació de quatre llibres: *Un crim al Paralelo*, del ja clàssic **Rafael Tasis** (3i4); *Octubre pinta negra* (també de 3i4), de **Xavier Borràs**; *Vuit dies de juny* (Empúries), novel·la escrita a quatre mans i signada amb el pseudònim d'**Albert Draper**, i *El parany suís* (Edi-

ra, la darrera novel·la de l'italià **Alberto Moravia**. Columna, per la seva banda, posa a la venda *L'ample mar dels Sargassos*, de **Jan Rhys**; *L'homellop*, del prolífic **Boris Vian**; *Font de llops*, del divertit **Tom Sharpe**, i, finalment, el primer llibre del nou valor de les lletres nord-americanes, **David Leavitt**, del qual publica *Ball en família*.

Edicions de la Magrana edita, dins la col·lecció «Venècies», *Ernesto*, l'única novel·la del poeta triestí **Umberto Saba**; *El diable al cos*, de **Raymond Radiguet**; *Memòria mortal*, de **Didier Daeninckx**, premi a la millor novel·la policíaca francesa publicada durant 1986.

Eumo, de Vic, dins la col·lecció ja assenyalada de narrativa, publica una antologia de narradors joves americans, sota el títol de *Dirty realism* (realisme brut). *Fontamara*, una gran novel·la d'**Ignazio Silone**, que va ser traduïda i publicada fa anys en català (en traducció de **Joan Fuster**) és recuperada per edicions 1984 dins la seva col·lecció «Temps maleïts». I la mateixa editorial, però dins la col·lecció «Soldats de ploma», publica *La meua guerra d'Espanya*, de **Mika Etchebéhère**, una crònica de l'experiència d'una dona durant la guerra civil. La darrera narració del polèmic i misteriós **Patrick Süskind**, *El Colom*, ha estat editada per Seix-Barral. Editorial Destino acaba de publicar *Amors ridículs*, del txec **Milan Kundera**, de qui havia publicat anteriorment *La insostenible lleugeresa del ser*. Per acabar, Editorial Proa, dins la col·lecció «A tot vent», publica *El jardí dels Finzi-Contini*, la novel·la de **Giorgio Bassani** portada al cinema per **Vittorio de Sica**, i *De la servitud humana* de **W. Somerset Maugham**, l'obra mestra d'un dels narradors més excepcionals d'aquest segle.

Per començar, dos llibres polítics que cal llegir amb deteniment perquè expressen dues maneres d'entendre la realitat catalana: *Per Barcelona* (Ed. 62), de l'alcalde **Pasqual Maragall**, i el discurs del president **Pujol** sobre el desplegament estatutari *L'Estatut d'Autonomia, pacte d'Estat* (Pub. Generalitat). Entre els llibres que podrien crear polèmica, com segur que en crearan, hi ha el conjunt de ponències del seminari celebrat a Vic el febrer passat, amb el títol *El nacionalisme català a la fi del segle XX* (Eumo) o bé *Reptes de Catalunya 1985* (La llar del llibre), de l'ex-socialista i agut observador **Jaume Lorés**.

Les propostes per a la Catalunya del segle XXI poden trobar-se al volum *Se-*

gones reflexions crítiques sobre la cultura catalana (Pub. Generalitat), encara que sovint deceben. Una iniciativa conjunta de l'Editorial Columna i la revista teòrica del PSUC *Nous Heritzons* ens permetrà repassar vells escrits de l'ex-secretari general del PC italià **Enrico Berlinguer**, *Una nova fase de la lluita pel socialisme a Europa*, com també les opinions dels comunistes amb responsabilitats municipals inclòs a *Els Ajuntaments i la nova societat catalana*. Un repàs als quaranta anys d'activitat de la Unesco fet des de la mateixa entitat és *Un futur més humà* (Ed. de la Magrana).

Hi ha llibres més teòrics, com el controvertit fins a dir prou *De Impura Nazione* (Tres i Quatre), del tàndem

Enrico Berlinguer.

Mollà-Mira, que cerca la quinta essència dels valencians i del nacionalisme valencià. Més modestos són els autors de *Pensament a Catalunya* (El Llamp), que només fan una mirada a la filosofia catalana. El Col·legi de Filosofia de Barcelona relaciona a *Frontera i Perill* (Ed. 62) l'art de pensar amb la literatura. I dins el gènere, no es pot oblidar l'esforç de síntesi i la claredat de la *Breu història de la filosofia*. Un bon manual de Columna. El nounat novel·lista **Octavi Fullat** reprèn el tema educatiu a *Educació: violència i eròtica* (Ed. 62).

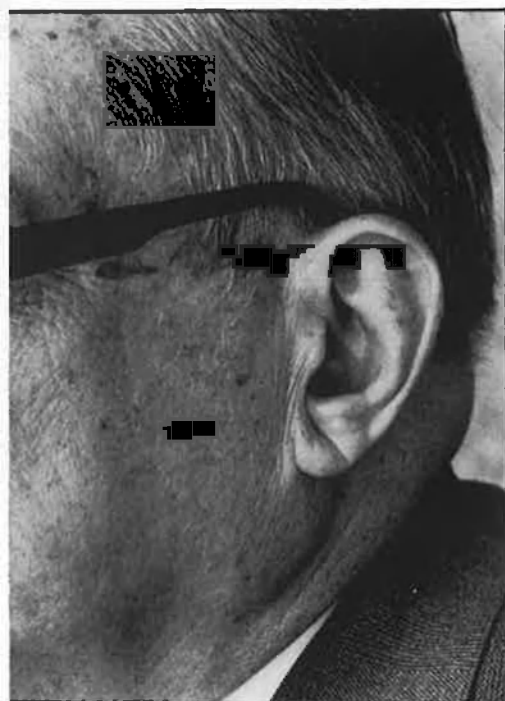
L'àmbit de la Història aporta força títols. A més de la nova *Història de Catalunya* (Ed. 62), dirigida per Pierre Vilar, de la qual per ara només ha sortit el primer volum sobre Prehistòria. Una altra col·lecció que de moment només ha tret un volum a la llum és la *Histò-*

ria de l'art del País Valencià (3i4), que coordinen **J. Ivars** i **E. Llobregat**. Enguany, la guerra d'Espanya està de moda per allò que el cinquantenari no acabarà fins al 1989. Per als valencians i mallorquins, té interès *El desembarcament de Bayo a Mallorca* (Pub. Abadia de Montserrat), de **Josep Massot i Muntaner**, ja que se centra en l'expedició d'aquest militar valencià per reduir els sublevats instal·lats a l'illa. **Josep M. Solé** i **Joan Villarroya** obteniren el premi d'Història de la Nit de santa Llúcia amb *Catalunya sota les bombes* (Pub. Abadia de Montserrat), una obra necessària per a conèixer millor els esdeveniments bèl·lics.

Fent un treball que va més enllà de l'estasiologia, **Anna Sallés** estudia l'hegemonia de l'ERC a *Quan Catalunya era d'Esquerra* (Ed. 62). Del poc que s'ha escrit tocant al franquisme, cal destacar *Nacionalisme i premsa clandestina* (Curial), del periodista i historiador **Albert Viladot**, i *La Caputxinada*, de **Joan Crexell**, sobre la tancada d'intel·lectuals i estudiants als Caputxins de Sarrià l'any 1966.

De més abast són els llibres que presenten tres professors universitaris. Importantíssim i renovador, el primer, *El republicanisme lerrouxista a Catalunya 1901-1923* (Curial), de **Joan B. Culla**. *Les relacions internacionals de l'anarquisme català 1881-1914* (Ed. 62), de **Teresa Abelló**, continua la tasca encetada per **Josep Termes** sobre la Primera Internacional. Per últim, **Llorenç Ferrer** ens serveix un minuciós estudi de la industrialització en les comarques centrals a la llum de les interpretacions

ESTER CUCURULL

més modernes a *Pagesos, rabassaires i industrials a la Catalunya central* (Pub. Abadia de Montserrat). Per fi, dos llibres de caràcter distint i distant: *La Història i els joves historiadors catalans* (Ed. de La Magrana), que aplega les ponències i comunicacions presentades a les Jornades celebrades a Barcelona l'any 1984, i *El govern de la ciutat de Barcelona 1249-1986* (Pub. Ajuntament), més divulgatiu que no pas analític.

Finalment, només ens resta per comentar els llibres de (o fets per) personatges rellevants, polítics o escriptors. **Amanda Bath**, amb *Pere Calers. Ideari i ficció* (Ed. 62) s'endinsa en el cosmos d'aquest prolix novel·lista. **Imma Albó** i **Vidal de Llobatera** recorre el camí del nacionalisme radical a través de *Fèlix Cucurull, la lluita per l'autenticitat* (La llar del llibre). **Miquel Caminal** ha preparat un recull de textos del comunista català **Joan Comorera**, sota el títol genèric d'*Antologia* (Ed. de La Magrana). Un èxit de vendes sorprenent és *Els Montcada 1000-1230* (Ed. 62), de l'americà **John C. Shideller**, que examina l'evolució d'una important família noble de quan Catalunya no era encara una nació. Els amants de les memòries poden posar l'ull a *Memòries d'un liberal catalanista 1871-1939* (Ed. 62), de **Joan Garriga i Massó**, o bé les de l'ex-alcalde barceloní **Carles Pi i Sunyer**, *Guerra Civil 1936-1939. Memòries* (Pòrtic). Entre els estudis lingüístics cal ressaltar *Elements per a una sintaxi liminar de català* (3i4) de **Manuel Prunyoñosa** i **Manuel Pérez Saldanya**. D'altra

banda, entre les edicions de clàssics són ben interessants dues obres centrades en el poc explotat segle XVI: *Teatre del renaixement i de la decadència* (Institució Alfons el Magnànim), a cura d'**Enric Iborra** i *Cartes d'una dama catalana del segle XVI*, recopilació epistolar d'*Estefania de Requesens a cura de Maite Quesada*.

Infants i joves

Si ens fem un passeig per les llibreries amb secció infantil i juvenil, a primer colp d'ull, ens adonem de la gran quantitat de bibliografia de què disposen.

En els darrers tres mesos i mig una vintena d'editorials han posat a les nostres mans la no gens petita quantitat d'uns setanta-cinc llibres de qualitat, adreçats a edats compreses entre tres i quinze anys. I és que, encara que no ens ho pensem, els petits lectors són uns grans devoradors de llibres.

Però anem per ordre. Per als més menuts i que ja fan les primeres passes en la lectura ens trobem *Un, dos, tres* (Barcanova), un llibre que els ajudarà a contar tot llegint i mirant i *La casa d'en Pere* (La Galera), un conte.

Als set anys, ja capaços d'enfrontar-se a un text amb cert argument, podran llegir *Mans i gegants* (Cruïlla), *Els grills i les cigales* (La Galera), dues narracions fantàstiques amb humor. I *La llegenda de Sant Jordi* (La Galera) i *Dos gossos llustrosos* (Onda), una selecció de poesia que els ajudarà a jugar amb les paraules i millorar la creativitat.

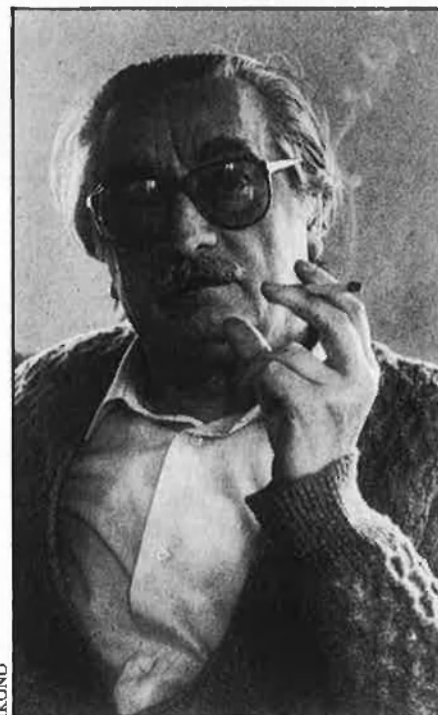
Els que tenen un any més s'enfronten a llibres on text i il·lustració s'equiparen. L'humor és l'ingredient més estimat. *Les carbasses del diable* (Aliorna), *Alibabà i els quaranta lladres* (Arín), *Benvingut, Wilko* (Joventut), són narracions fantàstiques. I *Blancaeus i els set nanets* (Hymssa), una nova il·lustració d'aquest conte clàssic.

Per als que ja tenen nou anys la ironia, els jocs de paraules i la curiositat, són aspectes que busquen en les lectures. *Però jo sóc un ós* (Aliorna), *On viu el temps* (Cruïlla), *Kanguelis Pocaplor* (La Galera), *Hörbe i el seu amic* (Joventut), totes narracions fantàstiques. Això, més *Dos idiotes que seuen cadascun en el seu barril* (Aliorna), un llibre d'humor, simbòlic, que de segur també agradarà als adults.

Ja arribem als deu anys i amb ells a una visió més social encara que segueix basada en la fantasia. *Criatures minúscules* (Generalitat valenciana), *La meravellós medicina d'en Jordi*, (Empúries), i *La vaca voladora* (Joventut), són llibres amb humor.

Ara em toca a mi (La Galera), de protagonista i problemàtica humana. *Reis i no reis* (La Magrana) i *Les tres preguntes* (Abadia de Montserrat), dos contes. I *Gifré el Pilós* (Abadia de Montserrat), un llibre d'història adaptat per a aquesta edat. També, aproximadament, va destinada a aquesta edat la col·lecció de rondalles d'Enric Valor adaptada per a infants per **Rosa Serrano**, que ha editat Gregal.

Als onze anys el text esdevé el plat fort, la il·lustració passa a ser un su-

IKONO
Joan Fuster.

port. *Tonino l'invisible* (La Galera), *La bossa groga* (Joventut), dues novel·les amb humor. *Till Eulenspiegel* (Barcanova), un conte adaptat, i *Mites i somnis* (La Galera), una molt interessant selecció de poesia.

Dotze anys. El lector distingeix entre fantasia i realitat. Es desperta el seu afany d'aventures, incloses aquelles en què els adults són els protagonistes. *Històries de la prehistòria* (Aliorna), un seguit de narracions humorístiques. *Kimathi i la muntanya* (Cruïlla), és una lectura fantàstica. *Fuig, Bouc, fuig* (Empúries) i *El cor del pirata* (La Galera). I per als amants de l'astrologia, *Mirant el cel* (Crida).

Amb els tretze anys s'arriba a la lectura conscient. Cada lector busca en els llibres allò que desitja. *Objectiu: Heidelberg* (La Galera), una novel·la d'aventures. I *La casa de la padrina* (Joventut).

Catorze anys. Ja són joves i, per tant, més independents. *L'esquelet de*

la balena (Empúries), *El segrest d'en Xico Black* (Gregal), i *El Manuscrit perdut* (Empúries), són les tres novetats més reeixides.

De quinze anys en endavant les lectures es fan més complexes i alhora més riques. *El silenci de mar* (La Magrana) i *El tigre de Mary Plexiglàs* (Laia), dos llibres completament diferents però que seran del gust del lector. Entre el llibre juvenil i el d'adult se situa també *L'esclatxa assassina* d'Empar de Lanuza.

Bombardeig poètic

Sembla que la crisi (*what crisis?*), la manca de vendes i el pobre ressò públic no dissuadeix els abnegats editors de poesia en català de publicar nous i cada dia millors volums de poetes del país i traduccions imprescindibles. Moltes i bones novetats que posaran en sordina el brogit de veus pessimistes dels enterradors del fet poètic. L'oferta editorial és plena d'agradables sorpreses i de prestigiosos títols.

Empúries estrena una nova col·lecció anomenada El Ventall, on podem trobar quatre nous llibres: *Da nuces pueris*, de **Gabriel Ferrater**; *Parc de gessamins*, d'**Eduard Puig**; *Esbós de tres oratoris*, de **Carles Riba**, i *Llibre d'amic/Cants d'Abelone*, de **Joan Vinyoli**. Empúries, també, ofereix l'obra poètica completa 1959-1983 d'un dels millors representants de la nostra poesia, **Miquel Bauçà**. **Blai Bonet**, amb *El jove*, i **Feliu Formosa/Joan Casas**, dins el recull de «Haihus» *Amb efecte*, ens ofereixen dos nous volums de la Col·lecció Migjorn.

Els Quaderns Crema donen la possibilitat de recórrer l'obra poètica de **Joan Ferraté**, amb el seu *Catàleg General (1952-1981)* i la prodigiosa traducció de *Les poesies de C.P. Cavafis*, ampliades dins d'una acuradíssima edició. **VallcorbaPlana** disposa dels manuscrits originals de **J. V. Foix** per editar *Les irrealis omegues*, nou volum de l'obra poètica completa del poeta de Sarrià. **X. Palau**, amb *Paradís*, completa els volums dels Quaderns Crema.

Quatre noms joves de la lírica catalana actual componen la tria de Columna d'aquest any: **Ricard Vela**, amb *Alegria dels naufragis*; **Oriol Molas**, amb *Ànimes de paper*; **Josepmiquel Servià**, amb *Jerarca de la llum*, i **J. N. Santaclàudia**, amb la seva *Memòria de la carn*, donen fe de vida d'una poesia que es renova amb facilitat.

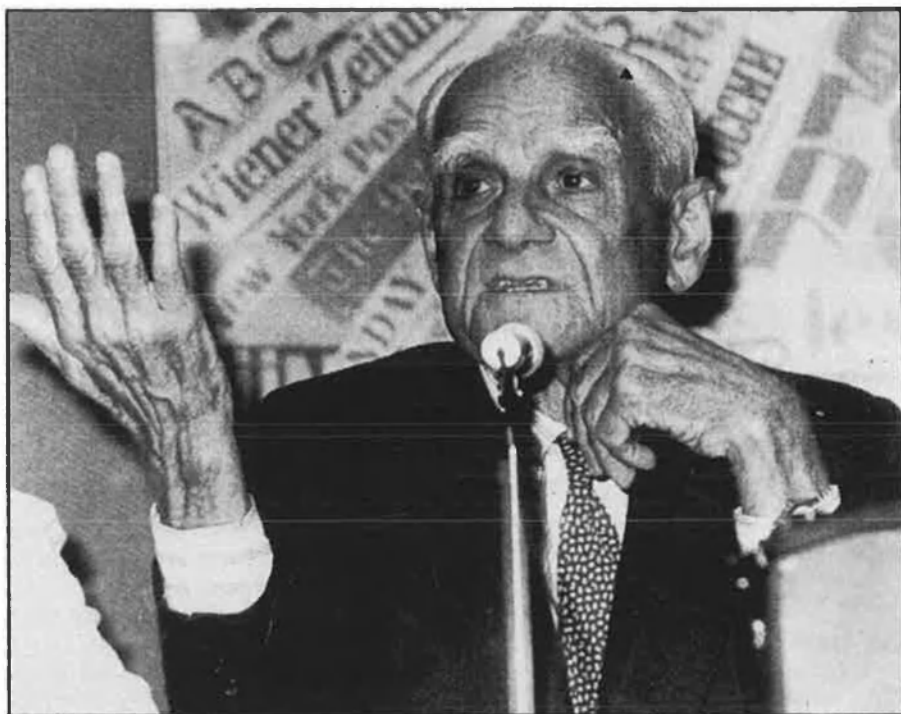
Els encara recents reculls apareguts de 314 de **Joan Navarro**, **A. Fornes** i **Isabel Bes** continuen amb el volum *Uri* de l'escriptora catalana **Montserrat Ma-**

net i els esperats *Set llibres de versos*, de **Joan Fuster**. D'altra banda, la també valenciana Edicions de la Guerra publica el *Getsemani*, de **Josep L. Bonet**. La Federació d'Entitats Culturals del País Valencià ens permet llegir un dels autors joves més interessants de l'actualitat, **Isidre Martínez**, amb *La casa perduda*, guanyador del premi Senyoriu d'Ausias March de Beniarjó.

Les formes de la matèria, de **Susana Toledo**, és el llibre triat per l'edito-

Parramon i Blasco. La col·lecció Cotlliure d'Edicions La Magrana ofereix el nou volum de **Joan Margarit** *La dona del navegant*. També s'ha de parlar de la col·lecció «100 pàgines triades per mi» de la nova ed. La Campana, amb dels reculls de **J. V. Foix** i de **Miquel Martí Pol**.

Per acabar, assenyalarem l'esforç d'Edicions del Mall per aquest Sant Jordi, els coneguts *Ella va sopar mos-*

Alberto Moravia.

rial *La forest d'Arana*. Gregal, de la mà de **Marc Granell**, edita *Navegant obscur* de **Salvador Jàfer**, i *Les ocasions*, d'**Eugenio Montale**, en traducció de **Núria Garcia Caldes**. Encara ben recents el magnífic *Com si morís*, d'**Eduard Verger** i la traducció de *L'home aproximatiu*, de **Tristan Tzara**, feta per **Vicent Alonso**. **Isidre Martínez**, també guanyador del premi Salvador Espriu per a poetes joves, publica a Edicions 62 el volum *Inici de les hores*. 62, dins de la seva col·lecció Els llibres de l'escorpi, publica *La collita en la boira*, de **Marià Manet**, i a Les millors obres de la literatura universal, *L'Antologia de la Poesia francesa contemporània*, a cura d'**Alain Verjat**.

Proa presenta per a aquest Sant Jordi, *Les illes obstinades*, de **Xavier Lloveras**, premi Carles Riba 1986, i la coneguda antologia *Autoretrat*, de **Joan Colomines**. Amb dibuixos i gravats de Pan, l'editorial El Llamp ha publicat *Dotze cançons amb tornada*, del formidable poeta i traductor **Jordi**

ques, de **Biel Mercadal** i *Renou de Mites*, de **Gabriel Mora**, hem d'afegir *Notes mínimes d'un paisatge*, de **Josep Espunyes**, *Gambit de dama*, d'**Andreu Van Hooff**; *Els bells camins*, de **Martí Pol**, i *Aniversari obra completa 1925-1985*, de **Xavier Benguerel**.

La col·lecció Poesia del segle XX està de festa amb la publicació de *Kadish i altres poemes*, d'**Alien Ginsberg**, en edició bilingüe a càrrec de **Josep Costa** i pròleg de **M. L. Rosenthal**. Com es pot veure, els lectors de poesia no podran queixar-se de la que podríem anomenar espectacular publicació de poesia en català. Ara, esperarem que el públic en general respondrà a la millor oferta editorial de tota la història de la poesia catalana i que els mitjans de comunicació no avaluaran exclusivament el relleu a la gaia ciència pel volum de vendes o per criteris apriorístics i equivocs, que l'únic que aconseguen és empenyar una de les millors eines de la cultura catalana a l'abisme d'una marginalitat que no mereix. □